

Projekt

Identifying barriers in promoting the European Standards and Guidelines for Quality Assurance at institutional level and making recommendations as to how these might be addressed (IBAR):

Dosažené výsledky a bariéry implementace

Lifelong Learning Programme
Education and Culture DG
EACEA

Koordinátor projektu
Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i.
Praha
Helena Šebková

Projekt IBAR

- Partneři projektu: ČR, **CSVŠ, v.v.i. → koordinátor projektu**; UK, University of Durham; Lotyšsko, University of Latvia; Polsko, Warsaw School of Economics; Portugalsko, CIPES; Slovenská republika, Universita Konstantina Filosofova v Nitře; Holandsko, CHEPS
- Zaměření projektu → **implementace European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) na institucionální úrovni v různých oblastech činnosti vybraných vysokých škol, sledování bariér bránících implementaci a příkladů dobré praxe → 4 pilotní vysoké školy reprezentující vysokoškolský systém v každé z partnerských zemí (ČR: VUT, UP, VŠCHT, VŠFS)**

Projekt IBAR

- Struktura projektu: 8 výzkumných Workpackages
 - *WP1 – W4: organizace projektu včetně průběžného hodnocení a rozšiřování výsledků
- Výzkumné WPs: využití/soulad/nesoulad institucionálních systémů zajišťování kvality a ESG, Část 1
 - *WP5: Přehled vnitřních systémů zajišťování kvality
 - *WP6: Kvalita a přístup k vysokoškolskému vzdělání
 - *WP7: Kvalita a studenti
 - *WP8: Kvalita a řízení vysokých škol
 - *WP9: Kvalita a zaměstnavatelé (včetně soukromého sektoru)
 - *WP10: Kvalita a akademičtí pracovníci
 - *WP11: Kvalita a informace
 - *WP12: Kvalita a středoškolské vzdělávání

Projekt IBAR – struktura výsledků

Výsledky WP5-WP12

- **případové studie** → 4 pilotní vysoké školy (28 studií), metodika → studium veřejně dostupných dokumentů, monitorování situace na vysokých školách → rozhovory, dotazníkové šetření
- **národní studie** → komparace případových studií (7 studií)
- **mezinárodní komparativní studie** o implementaci ESG v každé oblasti činností
- výsledná zpráva a **knižní publikace** v roce 2013
- webová stránka projektu: www.ibar-llp.eu
- **dohoda o spolupráci a o rozšiřování výsledků IBAR a Map-ESG (řešitelé ENQA, EUA, EURASHE, ESU, výsledky projektu – leden 2012)**

Evropské standardy a směrnice pro vnitřní zajištění kvality v institucích terciárního vzdělávání, Část 1

1.1 Politika a procedury pro zajištění kvality

Standard:

- Instituce by měly mít politiku a související procedury pro zajištění kvality a standardů svých programů a kvalifikací. **Měly by se výslovně zavázat k vývoji kultury, která uznává důležitost kvality, a zajištění kvality v jejich činnosti.** K dosažení těchto cílů by měly instituce vytvořit a realizovat strategii pro trvalé zvyšování kvality.
- Strategie, politika a procedury by měly mít oficiální status a měly by být veřejně dostupné. Svou roli by v nich měli hrát také studující a další zainteresované skupiny.

ESG, Část 1

Směrnice:

- Oficiální politiky a procedury poskytují rámec, v němž instituce terciárního vzdělávání mohou rozvíjet a monitorovat efektivitu svých systémů zajištění kvality. Pomáhají také vytvořit veřejnou důvěru v institucionální autonomii. Politiky obsahují vyjádření záměrů a hlavní prostředky k jejich dosažení. Procedurální pokyny mohou obsahovat podrobnější informace o způsobech, kterými je politika prováděna, a představují zdroj informací pro všechny, kdo potřebují znát praktické aspekty provádění procedur.
- Programový dokument by měl obsahovat:
 - * vztah mezi výukou a výzkumem v rámci instituce;
 - * institucionální strategii týkající se kvality a standardů;
 - * organizaci systému zajištění kvality;
 - * zodpovědnost kateder, ústavů, fakult a další organizačních jednotek a osob za zajištění kvality;
 - * zapojení studujících do zajištění kvality;
 - * způsob provádění, monitorování a revidování politiky.

Systemy vnitřního zajišťování kvality: mezinárodní srovnání

- sledované vysoké školy nepovažují zavádění ESG za svoji povinnost
- jsou vágní k investování kapacity pro vytvoření dalšího byrokratického systému (předpoklad, vyplývající z neznalosti ESG)
- nejde o obecnou neochotu k vnitřnímu zajišťování kvality
- systémy jsou často vytvořeny a rozvíjeny v rozumném souladu s ESG (aniž by to bylo plánovaným cílem), někdy mírně odlišně od doporučení ESG

„Bariéry“ implementace ESG

- **nedostatečná informovanost** a komunikace o ESG
- **nedostatečné praktické poradenství** pro vytváření kultury kvality
- **nevyvážené řízení kvality** v procesech shora dolů a zdola nahoru často převládá jeden z těchto možných přístupů

Systemy vnitřního zajišťování kvality: ČR

Shrnutí: aniž by dokumenty explicitně uváděly ESG (konkrétní odkazy na ESG jenom v některých případech), jsou ESG vesměs implicitně obsaženy ve strategických dokumentech a vnitřních předpisech týkajících se vnitřního zajišťování kvality

Pozitivní výsledek: Autoři ESG využili vyzkoušených/praktických příkladů dobré praxe a shrnuli je ve formě „odborného poradenství“ do obecně (na evropské úrovni) využitelného dokumentu

Bariéry implementace

- * problém vztahu hodnocení kvality vzdělávání a V+V (specifická metodika hodnocení)
- * důraz jenom na některé specifické součásti hodnocení kvality (např. studentská anketa)
- * významný vliv kritérií (vstupních) využívaných v hodnocení kvality pro akreditaci

Bariéry implementace (obtížně odstranitelné) v ČR

- **obecně malá informovanost** o mezinárodních aktivitách v zajišťování kvality
- nedůvěra k zavádění něčeho nového/ k účelu novinek
- obava z navýšení pracovního zatížení, z nadměrného nárůstu administrativy, z potřeby dalších finančních prostředků
- **nesrozumitelnost termínu „kultura kvality“**
- problémy s porozuměním „jazyku“ dokumentů jako např. ESG (zejména pro techniky)

Map-ESG a IBAR

Implementace a využití ESG → **daleko příznivější ve výsledcích Map-ESG, než výsledky IBAR** (zatím předběžné, zkoumání dalších tématik může přinést nové poznatky)

Možné důvody (podle zkušeností v ČR)

IBAR je zaměřen

- * **pouze na vnitřní hodnocení kvality**

- * respondenti jsou pouze z akademické obce

- * řadoví akademičtí pracovníci mohou mít/mají horší přístup k informacím

- * existuje velká nedůvěra ke koncepčním/strategickým dokumentům (s výjimkou Dlouhodobých záměrů), kterých je příliš mnoho a často se mění

- * velké pracovní zatížení + finanční problémy nepodporují

 - ** sledování mezinárodních aktivit

 - ** zavádění nových aktivit včetně rozvoje zajišťování kvality